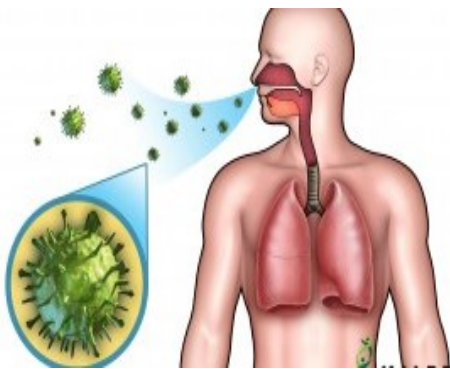

پنومونی (ذات الریه) در اطفال

کد رسانه : Plt-Shafa-116-005

تیم و تنظیم: واحد آموزش، بگانی و ارتقاء سلامت

تأمین راه هوایی : باید در شیرخواران و کودکان خردسال مبتلا به تنگی نفس، از دادن مواد غذایی از راه دهان خودداری کرد زیرا خطر وارد شدن غذا به ریه ها و خفگی را افزایش میدهد. استراحت کافی را برای کودک فراهم کنید. مصرف مایعات را افزایش دهید و مایعات مورد علاقه کودک را بیشتر به او بدهید.

در صورتیکه کودک قادر به سرفه نمی باشد، از طریق پوآر کردن، ترشحات را تخلیه کنید. جهت تخلیه ترشحات با قرار دادن بیمار در وضعیت تخلیه ای به آرامی از پایین قفسه سینه به طرف بالا ضربه زده و در این حین کودک را به سرفه کردن تشویق کنید.

قرار گرفتن در وضعیت مناسب : وضعیت نیمه نشسته برای کودک مناسب است. در پنومونی یک طرفه، در صورتیکه بیمار به طرف مبتلا قرار گیرد، احساس آرامش خواهد کرد. از قرار دادن کودک در معرض دود سیگار خودداری کنید. لازم است به منظور جلوگیری از لرز کودک، بطور مرتب پوشک کودک و ملافه های تخت تعویض شود.

☞ آنتی بیوتیک های تجویز شده توسط پزشک را به موقع مصرف کنید و از مصرف خودسرانه داروها پرهیز نمایید.

در چه شرایطی باید به پزشک مراجعه نمود:

در صورتیکه تنفس کودک با مشکل همراه شود و صدای زجر تنفسی شنیده شود و یا تعداد تنفس بیمار به نحو قابل توجهی افزایش یافته و یا هنگام تنفس عضلات تنفسی به داخل کشیده شود، خشکی مخاط دهان، گودی زیر چشمان، کبودی لبها و مخاط بیمار، کاهش ادرار، اختلال در نوشیدن یا بلع غذا و یا هر حالتی که والدین به بدتر شدن حال عمومی بیمار مشکوک شوند. همچنین در صورت مصرف آنتی بیوتیک و بروز اسهال به پزشک مراجعه نمایید.

- در صورتیکه کودک ادرار مناسب سن را دارد، به او مایعات گرم (شربت آبلیمو، آب سیب) بدهید.
- در صورت افزایش تعداد تنفس، غذا دادن به کودک و یا شیر دادن به شیرخوار ممنوع می باشد و بیمار از طریق سرم درمان می شود.
- پس از بهبودی، رژیم غذایی به صورت مایعات به آهستگی و با احتیاط شروع می شود و سپس رژیم غذایی معمولی و بدون سرخ کردنی در کودکان و شیر برای شیرخواران توصیه میشود.
- در طول درمان و تا زمان بهبودی کامل، از دادن مواد غذایی مثل موز، شیرینی و شکلات، آجیل و دانه های روغنی که باعث تحریک سرفه و افزایش درد قفسه سینه می شوند خودداری نمائید.
- در طول مدت بیماری و بعد از آن با زیاد کردن تعداد وعده های غذایی از عقب ماندن رشد کودک جلوگیری کنید. بهتر است از غذاهایی مانند سوپ، آش و فرنی که احتیاج به جویدن ندارد استفاده کنید.

نکات ضروری جهت مراقبت از کودک در منزل :

- **کاهش تب :** تب بالا احتمال تشنج را برای کودک به دنبال دارد. بنابراین باید هر چه سریعتر کنترل شود.
- تب بیمار را با داروی تب بر تجویز شده توسط پزشک و پاشویه کاهش دهید.
- تقلای تنفسی کودک را با تأمین رطوبت کافی و در صورت نیاز با تجویز اکسیژن به صورت مرطوب در بیمارستان کاهش داد.

پنومونی در اطفال (ذات الریه) چیست؟

پنومونی به معنای عفونت و التهاب ریه ها می باشد. عفونت بیشتر کیسه های هوایی موجود در ریه ها و به میزان کمتری مجاری هوایی انتقال دهنده هوا به ریه ها را درگیر می کند. بخش هایی از ریه که دچار عفونت شده است توسط مایع پر می شود. این مایع حاوی گلبولهای سفیدی است که با عفونت مقابله می کند. عفونت توسط باکتری ها و ویروس ها ایجاد می گردد. علائم بالینی بیماری از یک بیمار با بیمار دیگر متفاوت می باشد.

التهاب و عفونت بافت ریه به دو علت ایجاد میشود:

۱. عوامل غیر عفونی شامل: آسپیراسیون غذا، آسپیراسیون جسم خارجی، واکنش های حساسیتی، واکنش به برخی داروها.
۲. عوامل عفونی شامل: باکتری، قارچ، انگل و ویروس.

علائم بیماری

- سرفه: ابتدا ممکن است خشک باشد و پس از گذشت ۱ تا ۲ روز بعد، همراه با خلط باشد.
- خلط: معمولاً زرد رنگ است گاهی نارنجی رنگ است و با رگه های خونی همراه می باشد.
- تب
- درد قفسه سینه
- کاهش اشتها
- ضعف و بی حالی
- تنفس تند و سطحی

نکته: بیماری ریوی ذات الریه در نوزادانی که با شیر مادر تغذیه می شوند به مراتب کمتر از سایرین می باشد.

بسیاری از بیماران بعد از آنفلوآنزا مبتلا به ذات الریه می شوند.

تشخیص بیماری

- پنومونی با مشاهده علائم زیر تشخیص داده می شود:
- سرفه یا دشواری در تنفس که به صورت تو کشیدن قفسه سینه و حرکت پره های بینی نشان داده می شود
- خواب آلودگی و کاهش سطح هوشیاری در موارد شدید
- عدم توانائی در تغذیه با شیر مادر یا نوشیدن مایعات و استفراغ
- تنفس تند
- آزمایشات خون و کشت خلط

راههای پیشگیری

- از تماس کودک با افراد مبتلا به عفونتهای تنفسی خودداری کنید.
- از مواجهه با سرما یا خیس بودن لباس های کودک در هوای سرد خودداری کنید.
- تغذیه مناسب به خصوص در کودکان عامل مهمی در پیشگیری از عفونت های ریه است.
- درمان به موقع عفونت های ساده تنفسی احتمال عفونت را کاهش می دهد.
- بهتر است کودک در محل هایی که احتمال آلودگی در آنها بیشتر است حضور نیابد.
- هیچگاه بدون تجویز پزشک، دارو به خصوص آنتی بیوتیک و داروهای کورتون دار به کودک ندهید.

درمان

۱. درمان آنتی بیوتیکی

اگر بیمار مشکوک به پنومونی باکتریایی باشد، (معمولاً پس از بستری شدن بیمار) درمان از راه وریدی شروع می شود. ممکن است پس از چند روز، درمان وریدی به خوراکی تبدیل شود.

۲. درمان حمایتی شامل:

- با استفاده از یک دستگاه مرطوب کننده هوا، بخاری گرم و مرطوب جهت تنفس راحت تر کودک فراهم کنید.
- جهت کاهش درد قفسه سینه می توانید از یک کمپرس گرم روی قفسه سینه استفاده کنید.
- پس از درمان موفقیت آمیز عفونت ریوی، ممکن است کودک برای چند هفته احساس خستگی، کوتاهی تنفس و سرفه های آزار دهنده و طولانی مدت داشته باشد که طبیعی است.
- کودکانی که مبتلا به این بیماری شده اند، حتی پس از بهبود نیز ریه هایی حساس تر نسبت به دیگران داشته و همواره باید احتیاطات لازم را رعایت کنند.
- دوری از بوی سیگار، حشره کش ها، عطر گلها و گیاهان بخصوص در فصل بهار و هنگام گرده افشانی گلها و ... از مواردی است که حتماً باید رعایت گردد.

نکته: در صورت تشدید بیماری، شیرخواران و کودکان خردسال در بیمارستان بستری می شوند چون به تزریق آنتی بیوتیک و مایعات وریدی نیاز دارند. همچنین به علت بیقراری ناشی از اختلال تنفسی به اکسیژن درمانی نیاز دارند.

فعالیت

بهتر است بیمار تا زمانی که تب دارد بطور کامل استراحت نموده یا فعالیت بسیار کمی داشته باشد.

رژیم غذایی

- در مورد رژیم غذایی کودک از پزشک سؤال نمایید.
- برای کمک به تخلیه ی خلط مقادیر زیادی مایعات به او بدهید.
- مصرف مایعات گرم باعث شل شدن عضلات راههای هوایی شده، ترشحات را نرم کرده و به کاهش سرفه ها کمک می کند.